

Teocrația ca principiu al conducerii spirituale

Theocracy as the Principle of Spiritual Leadership

Lector Dr. Timotei RUSU

Baptist Theological Institute of Bucharest

timoteicorinar@gmail.com

Abstract

In our culture, leadership and leadership styles are controversial. The Church of Jesus Christ exists in the secular society with a variety of religious as well as secular leadership models. This article suggests that the best and the oldest leadership style is Theocracy. The author study the authority of God in creation of man and of Israel, especially in the formation of the Hebrew nation: delivery from Egypt, Covenant at Sinai and the human leadership under God's direct guidance. He advocated that Theocracy is not only possible, but it is the only way to govern the individual lives of believers and Christ's Church.

Keywords: Leadership, Theocracy, Church, Believer

Ideea de conducere și dreptul de a conduce aparțin lui Dumnezeu. El a creat universul, îngerii și oamenii după placul Său. La fiecare nivel al creației se regăsește ideea conducerii: îngerii erau împărțiți în trei grupe, conduși fiind în actul închinării și slujirii iar omul a fost creat după Chipul lui Dumnezeu cu capacitatea de a conduce și a fi condus.

Înainte de cădere, Dumnezeu se întâlnea cu omul, împărtășind darul conducerii, prin lucrarea și păzirea grădinii Edenului. Inițial a existat o stare de bine și armonie perfectă.

Căderea în păcat a schimbat total această armonie. Din acel moment a început ceea ce se poate numi conducerea umană. Familia, instituția cu doar doi membri, a fost prima în care a fost aplicat acest concept. Dumnezeu a rânduit ca femeia să asculte de bărbat, iar copii să asculte de părinți. Acest lucru ar fi fost perfect dacă relațiile nu erau atinse de păcat. Conducerea a produs tensiune în inima omului căzut. Această tensiune a fost infiltrată în inima lui de către Satana, acel înger căzut, care, a dorit să nu mai fie sub autoritatea lui Dumnezeu ci să fie "...ca Cel Prea Înalt" (Is.14:14). Acest gând a fost transmis omului prin ispita primară: 'Dumnezeu (conducătorul) este rău; El nu dorește să ajungeți ca El, vă ține în robie.... Ajunge, eliberați-vă, mâncați din pomul acesta!' "Eliberarea" omului a devenit blestemul lui. Astfel, femeia a avut ca parte a blestemului ei tocmai răzvrătirea față de autoritate, dorința de dominare.

Când numărul oamenilor a crescut, relațiile au devenit mai complicate. A început asocierea umană, apoi stratificarea societății, urmând ca la fiecare nivel conducerea să joace un rol tot mai important. Nicolae Grosu explică acest proces pornind de la dependența reciprocă a oamenilor.¹ Interacțiunile, atât în situații obișnuite cât și deosebite, au dus la apropierea lor și formarea grupurilor sociale. În grupurile secundare, mari, relațiile "se desfășoară programat ierarhic și inclusiv indi-

¹ Nicolae Grosu, *Tratat de Sociologie, Abordarea Teoretică* (București: Editura Expert, 1999), 40-50.

rect..., pe bază de norme formale.”² Apare deci ideea ierarhiei datorită caracterului de sine stătător al grupului și nevoii de împlinire a scopului său.

Ideea conducerii a devenit tot mai acută, pe măsură ce societatea a început să se stratifice. Au apărut straturi sociale diferite din punct de vedere economic. Fiecare a început să dezvolte ideea de putere. Puterea este definită de François Chazel ca fiind “capacitatea unui actor dat de a ajunge la rezultate dorite, și în special de a realiza acțiuni eficiente.”³ Este numită și „puterea de a”; Luată în contextul straturilor sociale, între care s-au stabilit raporturi de forță, s-a dezvoltat ideea de prioritate, sau „puterea asupra.”⁴ Cei care erau mai tari aveau anumite rezultate pe care le doreau și le impuneau în fața celor mai slabi. Astfel, cei care aveau „puterea de a” mai mare, implicit aveau și „puterea asupra.”⁵

Teocrația este „formă de guvernământ caracteristică lumii antice, în care autoritatea, considerată ca emanând de la divinitate, este exerci-

2. Grosu, 41.

3. Raymond Boudon, *Tratat de Sociologie* (București, Humanitas, 1992), 220.

4. Boudon, 221.

5. În decursul istoriei, formele de conducere au înregistrat o dezvoltare pe mai multe direcții. *Monarhia* este definită în DEX drept o formă de guvernământ în care “puterea supremă aparține unei singure persoane (rege, împărat, țar, șah, etc.) și se transmite de obicei ereditar.” *Republica* este definită ca “forma de guvernământ în care organele supreme ale puterii de stat sunt alese pe un timp determinat.” *Oligarhia* reprezintă “forma de conducere a statului, în care puterea politică și economică este deținută de un număr restrâns de persoane, care exercită puterea în această formă de guvernământ.” *Anarhia* este “starea de dezorganizare, de dezordine, de haos într-o țară, într-o instituție etc. Stare de nesupunere, de indisciplină a individului față de o colectivitate organizată.” Democrația este o “formă de organizare și de conducere a unei societăți, în care poporul își exercită (direct sau indirect) puterea.”

tată de preoți.” Desigur că această definiție laică nu are profunzimea necesară. Termenul Teocrație este compus din două cuvinte grecești: primul este θεος *Theos*, care înseamnă Dumnezeu, iar al doilea este Κράτος *Kratos*, care înseamnă autoritate, domnie, putere. Teocrația este forma de conducere în care autoritatea aparține în exclusivitate lui Dumnezeu. Este de așteptat ca această formă de conducere să fie cea mai bună, fiind de origine divină.

Teocrația presinaitică

Merill C. Tenney afirmă că „cea mai bună și probabil singura ilustrație [pentru teocrație] este națiunea ebraică începând cu timpul când Dumnezeu a eliberat poporul Său din Egipt prin Marea Roșie (Ex.15:13; 19:5-6).”⁶ La fel și James F. Driscoll prezintă teocrația în aceștii termeni:

Termenul apare pentru prima dată la Josephus “care l-a făurit pentru a explica cititorilor dintre Neamuri organizarea națiunii ebraice. Punând în contrast aceasta cu alte forme de guvernământ – monarhia, oligarhia, și republicile – el a adăugat: ‘Legiuitorul nostru [Moise] nu are nici un respect pentru aceste forme, dar el a decis ca guvernul nostru să fie ceea ce, printr-o expresie mai străină ar fi teocrația, oferind toată puterea și autoritatea lui Dumnezeu, și determinând pe toți oamenii să aibă respect pentru El, ca autor al tuturor lucrurilor bune’.⁷

⁶ Theocracy, în *The New International Dictionary of the Bible: Pictorial Edition*, Merrill C. Tenney, ed. (Grand Rapids, Michigan: Regency Reference Library, Zondervan Publishing House, 1987), 1088.

⁷ James F. Driscoll, Theocracy, <http://www.newadvent.org/cathen/14568a.htm>, (20.02.2003).

Este adevărat că teocrația apare foarte vizibil în istoria poporului Israel, dar este necesar să ne întrebăm dacă nu cumva Dumnezeu a guvernat și înainte de formarea poporului Israel. Privită din acest unghi, teocrația nu trebuie definită în funcție de cine sunt conduși ci în funcție de Cine conduce, de aceea e corectă afirmația că teocrația a existat de la început.

Cartea Genesa prezintă un Dumnezeu care este în control. Astfel, El a protejat omul împiedicându-l să trăiască o stare veșnică de păcat, l-a pedepsit și în același timp l-a protejat pe Cain, a condus proiectul salvării familiei lui Noe, l-a chemat pe Avraam și i-a dăruit un moștenitor împotriva legilor firii, i-a oferit lui Isaac soția potrivită și moștenitori, l-a binecuvântat pe Iacov în ciuda greșelilor și instabilității lui, iar providențial l-a condus pe Iosif în Egipt, unde la așezat în locul potrivit, la momentul potrivit pentru a salva familia lui de la moarte.

În controlul tuturor lucrurilor a fost Dumnezeu. El providenția și conducea totul cu precizie desăvârșită. Totuși acest lucru se petrecea la o scară destul de mică; uneori era vorba de o persoană, o familie sau grup mic de persoane. Cu toate că Dumnezeu a fost făcut cunoscut și prin acestea, intenția Lui era să formeze o națiune care, întreagă, să asculte de El, așa cum a ascultat Avraam sau Iosif. Astfel Dumnezeu a format într-un mod caracteristic Lui, dintr-un om aproape mort, o națiune puternică.

Implementarea teocrației în națiunea ebraică

Teocrația în națiunea Ebraică denumeaște raportarea lui Dumnezeu prin actul conducerii la o națiune întregă - poporul Israel. Această nouă etapă îl prezintă pe Dumnezeu, pentru prima dată, ca Împărat. Gustav Oehler observă că “patriarhii L-au numit *Domn* și Păstor. Doar după ce Și-a format un popor pentru El, scoțându-l din Egipt, este numit ‘Domnul care va împărăți în veac’ (Ex.15:18). Începutul real al domniei Lui a fost ziua în care a legat împreună semințiile lui Israel promulgând legea și încheind un legământ cu ei. ‘El era Împărat în Israel’ (Deut.33:5).”⁸

Inițiativa în această relație unică a aparținut lui Dumnezeu care a oferit poporului Israel un favor special - acela de a fi aleși.⁹ Specific lui Dumnezeu a fost faptul că a ales un popor înainte de a exista. El a ales și format un popor nou pentru o misiune nouă. I-a trecut prin mare și prin nor, i-a purtat pe aripi de vultur, le-a dat apă din stâncă, a făcut pentru ei minuni care au uimit și înspăimântat imperii. Pentru evrei acest act unic al zămislirii lor ca națiune, trebuia să aibă un impact așa de mare, încât tot restul istoriei lor să își amintească de el. Maniera în care Dumnezeu i-a eliberat din Egipt a și fost demnă de a fi ținută vie în memoria generațiilor de evrei care au urmat.

⁸ Gustav Friedrich Oehler, *Theology of the Old Testament* (New York: Funk & Wagnalls, Publishers, 1883), 199.

⁹ Ea a început cu Avraam (Gen.12:1-3, 15:1-6), a continuat cu Moise (Ex.3:6), și a fost mereu prezentă în revelarea Legii la Sinai (Ex.20:2,12), și în sistemul jertfelor prezentat în Levitic (Lev.18:1-5, 24-30).

Eliberarea din Egipt

Eliberarea din Egipt este privită de Israeliti ca actul de constituire a lor ca popor al lui Dumnezeu. Oehler afirmă într-un mod poetic că: "Exodul domină perspectiva Vechiului Testament și devine accentul primordial al salvării divine, care poate fi eclipsat numai de o eliberare și mai mare pe care Dumnezeu a realizat-o prin Fiul Său, pe Calvar."¹⁰ Eliberarea din Egipt nu a avut doar aspectul social. Evreii nu au fost doar eliberați de cineva, ci eliberați pentru Cineva. Mesajul lui Dumnezeu prin Moise era clar și s-a repetat ca un refren: "lasă pe poporul Meu să plece, ca să-mi slujească" (Ex.7:16; 8:1; 8:20; 9:1, etc.). Frederic Bush surprinde acest adevăr când afirmă că „izbăvirea lui Israel din Egipt de către Iahve, Dumnezeul răscumpărător, este temelia obligațiilor legământului. Ascultarea de legământ este bazată pe actul precedent, plin de har, al lui Dumnezeu."¹¹ Dumnezeu deci dorea ca ascultarea care i-a izbăvit din Egipt să nu îi părăsească, ci să fie o caracteristică constantă a relației dintre ei. Astfel în legământul încheiat la Sinai Dumnezeu explică în ce constă ascultarea poporului.

Legământul Sinaitic

Dumnezeu a oferit acestui popor o relație specială: "...dacă veți asculta glasul Meu, și dacă veți păzi legământul Meu, veți fi ai Mei dintre toate popoarele, căci tot pământul este al Meu; Îmi veți fi o împărăție de preoți și un neam sfânt." (Ex.19:5-6) Această relație avea trei ele-

¹⁰. Oehler, 143.

¹¹. Frederic W. Bush, "Images of Israel: The People of God in The Torah", *Studies in Old Testament Theology*, Robert L. Hubbard, Ed. (Dallas: World Publishing, 1992), 105.

mente: apartenență, preoție și sfințenie. Chiar de la această fază incipientă a legământului, înainte de a fi prezentat detaliat, poporul a acceptat. "Tot poporul a răspuns: 'Vom face tot ce a zis Domnul!' Moise a spus Domnului cuvintele poporului."

Dumnezeu a creat un cadru cu totul aparte, care să rămână întipărit în mintea și inima lor (tunete, fulgere, și un nor gros pe munte; trâmbița răsună cu putere... Exod 19:16, 18,19). În auzul poporului, Dumnezeu a rostit cele zece porunci.

Studiul celor zece porunci a descoperit că există asemănări uimitoare între modul în care au fost prezentate ele în comparație cu legămintele existente în vremea aceea între un vasal și un suveran. Mendenhall a observat că textul din Exod 20 respectă cele 5 părți componente ale unui asemenea legământ după cum urmează:¹²

Preambulul (identificarea autorului și prezentarea titlurilor)
v.2

Prologul istoric (prezentarea relațiilor precedente dintre părți și accentuarea faptelor mărinimoase ale suveranului pentru vasal; faptele acestea stau la baza mulțumirii vasalului, a viitoarei loialități și supuneri): "care te-a scos din țara Egiptului, din casa robiei" (v.2b).

Stipulațiile tratatului formate din:

pretenția de bază - (20:3).

stipulații specifice - v.4-17

Clauze pentru:

depozitarea textului: tablele Legii conținând versetele 1-17 erau așezate în chivotul legământului; (25:16, Deut.10:1-5).

¹² Mendenhall, "Ancient Oriental and Biblical Law", BA 17 (1954): 25-46, în William Sanford LaSor, David Allan Hubbard și Frederic Wm. Bush, *Old Testament Survey, The Message, Form and Background* (Grand Rapids, Michigan: Eerdmans Publishing Company, 1982), 144.

citirea publică periodică: (Deut.31:10-13).

Blesteme și binecuvântări (invocate asupra vasalului pentru ruperea sau păstrarea legământului): Deut.28:1-4 (binecuvântări), 15-68 (blesteme).

Importantă era și ratificarea legământului într-o adunare publică cu jurământul de credință al vasalului, adesea însoțit de jertfe. (Exod 24) W. Dumbrell prezintă importanța acestui act prin cuvintele: “O înțelegere a acestor cuvinte rostite Israelului la Sinai, sunt capitale pentru vocația lui. Istoria lui Israel din acest punct înainte este de fapt doar un comentariu despre măsura de fidelitate cu care Israel a aderat la această vocație Sinaitică.”¹³

Ideea de legământ era importantă și pentru că Îl definea pe Dumnezeu și relația Lui specială cu Israelul. Norman Snaith observă patru idei definitorii în legământ: “(1) Iahve a existat înaintea lui Israel. (2) Dacă a existat înainte de a exista poporul, înseamnă că poate exista și fără el. (3) Dacă i-a ales îi și poate respinge. (4) Dumnezeu a fost diferit de alți zei în cerințele legământului.”¹⁴ Prin legământ Dumnezeu nu devenea dependent de ei, ci invers, ei trebuiau să depindă de Dumnezeu. Snaith explică faptul că “marea barieră în calea progresului religios a fost credința că un zeu nu poate exista fără popor, și că în final va trebui să răscumpere poporul de dragul lui și a poziției lui în casa zeilor.”¹⁵ Atâta timp cât poporul crede acest lucru, moralitatea nu mai are rațiune. Iată deci, pentru prima dată în istoria omenirii un legământ în care omul

¹³. William J. Dumbrell, *Covenant and Creation: A Theology of Old Testaments Covenants* (Nashville, Tennessee: Thomas Nelson, 1984), 80.

¹⁴. Norman H. Snaith, *The Distinctive Ideas of the Old Testament* (New York: Schocken Books, 1969), 108.

¹⁵. Snaith, 108.

nu îl creează pe Dumnezeu și nu îl manipulează prin slujire, sau mulțimea jertfelor. Dumnezeu este real, nu are nevoie de nimeni pentru a fi ceea ce este, deci nimeni nu îi poate dicta ce să facă.

Singura rațiune pentru care Dumnezeu a încheiat legământ cu ei este dragostea. Tot ce a făcut Dumnezeu pentru ei, începând de la izbăvirea din Egipt până la minunea dării Legii, era expresia dragostei Lui. Lor nu ar trebui să le fie greu să rămână credincioși unui asemenea Dumnezeu. Această relație cu Dumnezeul iubitor era exclusivă, toate celelalte relații trebuiau gândite deci prin prisma ei. Fiind în legământ cu Dumnezeu, evreii nu aveau voie să încheie legământ cu nici o națiune din jur oricât de puternică ar fi (Deut.7:1-5), să nu se căsătorească cu ei și să le distrugă orice simbol religios. Dacă acest lucru nu se întâmplă, poporul ar fi o pradă ușoară idolatriei.

Cuvântul ebraic pentru legământ *ברית* *bērît*, apare de 285 de ori în Vechiul Testament.¹⁶ Prin legământ poporul a fost de acord, s-a jurat să asculte un Dumnezeu iubitor și să o demonstreze prin ținerea bucură a poruncilor date. Dumnezeu și-a câștigat dreptul să le pretindă ascultare.

Poporul evreu a ales să asculte de Dumnezeu intrând în legământ. Poporul era pregătit acum să se organizeze ca o națiune teocratică și de aceea trebuia să primească "legislația necesară pentru o asemenea organizare."¹⁷ Până în acest moment afirmă Arnold și Beyer "detaliile trăirii în relație cu Dumnezeu nu au fost la dispoziția poporu-

¹⁶. LaSor, Hubbard și Bush, 184.

¹⁷. Edward J. Young, *An Introduction to the Old Testament* (Grand Rapids, Michigan: Eerdmans Publishing Co., 1970), 62.

lui evreu în formă scrisă.”¹⁸ Aceste legi care sunt “cel mai vechi material pe care îl avem în Legea Ebraică”,¹⁹ au devenit manualul vieții de zi cu zi a poporului evreu. Este adevărat că există similarități între cartea legământului și alte coduri de legi din Asia de Vest, cu toate acestea există multiple diferențe care fac din revelație lui Dumnezeu ceva unic. Alexander prezintă trăsăturile distinctive ale Codului Ebraic astfel:

(1) Codul se bazează pe autoritatea lui Dumnezeu, nu a împăratului. (2) Nu este separare între legile civile și cele religioase. Majoritatea codurilor orientale tratează doar probleme legale, cele morale și religioase sunt tratate separat. În Biblie, legile morale, legale și religioase sunt inseparabile, arătând grija lui Dumnezeu față viață în întregul ei. (3) Este o singură lege pentru toți. Cei slabi, sclavii, orfanii, văduvele, străinii) sunt protejați. (4) Viața este respectată...²⁰

De la prima privire se poate observa superioritatea înțelepciunii divine care ar putea aduce beneficii imense poporul care se ghida după un asemenea document. Prof. Dr. Vasile Talpoș arată efectul ținerii acestui cod de legi astfel: “...respectarea legilor va face ca Dumnezeu să-l trimită pe îngerul Său înaintea Israeliților să-i conducă în drumul lor, iar El va izgoni pe Cananiți din țară.”²¹ Ceva mai mult nici nu-și puteau dori.

¹⁸. Bill T. Arnold și Bryan E. Beyer, *Encountering the Old Testament* (Grand Rapids, Michigan: Baker Books, 1998), 112.

¹⁹. David Alexander și Pat Alexander, ed. *Eerdmans Handbook to the Bible*, (Grand Rapids, Michigan: Eerdmans Publishing Company, 1973), 164.

²⁰. Alexander, 164.

²¹. Vasile Talpoș, *Studiu Introductiv în Legea, Istoria și Poezia Vechiului Testament* (București: Editura Didactică și Pedagogică, R.A., 1999), 109.

Instituțiile teocrației

Dacă definim Teocrația ca fiind forma de conducere în care autoritatea aparține în exclusivitate lui Dumnezeu, este de așteptat să descoperim că "toate puterile din Stat sunt unite în Iahve."²² Toate instituțiile statului aveau amprenta religiosului, oamenii care deserveau poporul fiind slujitori ai lui Dumnezeu.

Puterea legislativă

Puterea legislativă o avea Dumnezeu ca dătător al Legii (Is.33:22). Această putere legislativă o exercita prin Moise. Legea era inviolabilă în orice timp și circumstanță. Dacă apăreau în timp situații în care Dumnezeu trebuia să conducă poporul prin revelație suplimentară, Marelui Preot avea în pieptarul său cele două pietre numite Urim și Tumim (Num.27:21). Aceste pietre erau folosite rar și așa cum a sugerat Oehler, reprezentau "un sistem de a întreba pe Dumnezeu în probleme de interes național."²³ Dumnezeu răspundea la întrebările poporului, într-o manieră asemenea sorțului.

Puterea judiciară

În teocrație Dumnezeu administra justiția. Dumnezeu era sfătuitorul (Ex.18:15-16), Domnul făcea dreptate (Deut.1:17), omul se înfățișa înaintea lui Dumnezeu pentru judecată (Deut.19:17). Acest sentiment era așa de puternic încât și decizia cu privire la păstrarea unui rob era luată tot "înaintea lui Dumnezeu" (Ex.21:6). Dreptul asupra vieții sau morții

²². Oehler, 217.

²³. Ibid., 219.

membrilor de familie, drept care exista în timpul patriarhilor (Gen.38:24), nu a mai fost păstrat (Ex.21:20; Deut.21:18-20).

La început, Moise a însumat toate oficiile teocratice, ca apoi, să delege responsabilitățile legate de justiție dregătorilor și judecătorilor (Ex.18:13-26). Nimeni nu era deasupra Legii, nimeni nu își putea permite să o schimbe.

Acești judecători, nu aveau voie să accepte mită de la nimeni ci să fie drepti "ca o oglindire a imunității lui Iahve la nedreptate, manipulare și ipocrizie. Ei trebuie să aplice pedeapsa capitală pentru idolatrie (Deut.16:21-17:7), și să ceară ajutorul Leviților în rezolvarea cazurilor dificile."²⁴ Judecătorii judecau după textul legământului, iar "binele și răul erau determinate de măsura în care erau credincioși principiilor legământului."²⁵ Autoritatea lor era divină și arbitrarul nu își găsea loc în judecățile lor.

Un pas mare s-a realizat când, înainte de a intra în țara promisă, Moise a așezat administrarea justiției în mâinile poporului. O națiune care este sfințită pentru Dumnezeu are chemarea 'să scoată răul din mijlocul lor', sintagmă care apare mereu în Deuteronom (Deut. 13:6; 17:7,21, etc). Ei nu aveau nevoie de poliție pentru că fiecare persoană a consimțit să trăiască după percepțele legământului și să nu accepte nici măcar provocarea spre idolatrie.

²⁴. Paul R. House, *Old Testament Theology* (Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press, 1998), 184.

²⁵. Roy B. Zuck, ed., *A Biblical Theology of the Old Testament* (Chicago: Moody Press, 1991), 81.

În concluzie, teocrația este o temă de actualitate, cu aplicabilitate în mai multe domenii. Pentru dimensiunea acestui articol, ne vom limita la două direcții complementare: relația credinciosului cu Dumnezeu și conducerea bisericii.

(1) Primul domeniu, cel personal, vizează tocmai identitatea spirituală a credinciosului. Este el independent, sau dependent de Dumnezeu? Această problemă este în mod liber decisă de fiecare în parte. Dumnezeu a pregătit toate condițiile pentru ca omul să fie eliberat din cursa în care a intrat prin căderea în păcat. Domnul Isus a plătit prețul răscumpărării prin jertfa Lui, fiind și preot și jertfă în același timp. El oferă termenii unui legământ nou, în care se poate trăi, din dragoste, sub autoritatea lui Dumnezeu. Prin acest legământ Domnul Isus va oferi nu numai iertarea pentru păcatele din trecut, dar și resursele de „lumină și hrană” pentru viața creștină de fiecare zi.

(2) Al doilea domeniu de aplicație este cel eclesial. În biserică devin membri persoane care au în comun cel puțin consacrarea față de Dumnezeu, cu care au încheiat legământ prin jertfă. Ei Îl au pe Dumnezeu ca Tată, pe Isus Cristos ca Mântuitor și Domn, iar pe Duhul Sfânt ca Mângâietor și Călăuză. La cruce, ei au renunțat la dreptul să trăiască cum vor, și au câștigat puterea să trăiască liberi de păcat, devenind astfel fii ai legământului.

Conducătorii bisericii, au darul cârmuirii și înțelepciune din partea lui Dumnezeu și responsabilitatea de a implementa voia lui Dumnezeu în biserică. Biserica nu este a conducătorului, nici a unui comitet de conducere, nici măcar a adunării generale, ea este a lui Cristos. În biserică este vitală loialitatea conducătorilor ei față de Capul Bisericii,

Cristos, a cărui Voie trebuie să se împlinească. Va fi necesară o delimitare a domeniilor în care Dumnezeu trebuie să decida (cele capitale) și domeniile în care biserica are libertate să decidă (cele secundare). Dacă această delimitare nu se face, se ajunge ușor la conducerea arbitrară, în care liderul (sau grupul de lideri) determină ce este spiritual sau nu, în probleme în care Biblia tace. Fariseismul legalist va fi astfel doar la un pas, ajungându-se la norme impuse poporului în probleme secundare (ora începerii unui program, un anumit tipar al închinării...) și lăsând cele importante la libera alegere a credincioșilor. Se formează astfel un sistem rigid, care produce confuzie, și ucide spiritul și libertatea poporului.

Am observat deci că teocrația este nu doar o sursă de inspirație, ci chiar principiul de bază după care funcționează normal și credinciosul și comunitatea de credincioși care formează biserica lui Cristos. Prin dependența de autoritatea lui Dumnezeu, individul este eliberat de robia Celui Rău, iar liderii bisericii sunt protejați de orice ispită dată de o asemenea poziție și responsabilitate. Chiar și bisericile locale sunt protejate de ispita de a se governa ca societatea din jur și vor rămâne astfel strâns legate de Cel care este Capul Bisericii, Domnul Isus Cristos!

Bibliografie

- Alexander, David. și Pat Alexander, ed. *Eerdmans Handbook to the Bible*. Grand Rapids, Michigan: Eerdmans Publishing Company, 1973.
- Arnold, T. Bill. și Bryan E. Beyer, *Encountering the Old Testament*. Grand Rapids, Michigan: Baker Books, 1998.
- Boudon, Raymond. *Tratat de Sociologie*. București, Humanitas, 1992.
- Bush, W. Frederic. "Images of Israel: The People of God in The Torah", *Studies in Old Testament Theology*, Robert L. Hubbard, Ed. Dallas: World Publishing, 1992.
- Cole, Alan. *Exodus: An Introduction and Commentary*, în *Tyndale Old Testament Commentaries*, D.J. Wiseman, ed., Leicester: Inter Varsity Press, 1977.
- Driscoll, F. James. "Theocracy". <http://www.newadvent.org/cathen/14568a.htm>, (20.02.2003).
- Dumbrell, J. William. *Covenant and Creation: A Theology of Old Testaments Covenants*. Nashville, Tennessee: Thomas Nelson, 1984.
- Grosu, Nicolae. *Tratat de Sociologie, Abordarea Teoretică* București: Editura Expert, 1999.
- House, R. Paul. *Old Testament Theology*. Downers Grove, Illinois: Inter-Varsity Press, 1998.
- Kaiser Jr., C. Walter. *Toward an Old Testament Theology*. Grand Rapids, Michigan: Zondervan Publishing House, 1978.

Kalland, S. Earl. "Deuteronomy", *The Expositor's Bible Commentary*, ed. Frank E. Gæbelein. Grand Rapids, Michigan: Zondervan Publishing House, 1992. Vol.3.

LaSor, S. William, Hubbard, A. David, și Bush, Wm. Frederic. *Old Testament Survey, The Message, Form and Background*. Grand Rapids, Michigan: Eerdmans Publishing Company, 1982.

Martens, A. Elmer. *God's Design: A focus on Old Testament Theology*. Michigan: Baker Books House, Grand Rapids, 1981.

Oehler, Friedrich Gustav. *Theology of the Old Testament*. New York: Funk & Wagnalls, Publishers, 1883.

Palmquist, Stephen. *Theocracy And Ecclesiococracy In Jewish Religious History*, <http://www.hkbu.edu.hk/~ppp/bth/bthA.html>, (20.02.2003).

Palmquist, Stephen. *Alternative Versions And Perversions Of Theocracy*. <http://www.hkbu.edu.hk/~ppp/bth/bth4.html>, (20.02.2003).

Selby, J. Donald, și James King West. *Introduction to the Bible*. New York: The Macmillan Company, 1971.

Smith, William. *Old Testament History: From creation to the Return of the Jews from captivity*. Joplin, Missouri: College Press, 1970, Thirteenth Printing, 1992.

Snaith, H. Norman. *The Distinctive Ideas of the Old Testament*. New York: Schocken Books, 1969.

Talpoș, Vasile. *Studiu Introductiv în Legea, Istoria și Poezia Vechiului Testament*. București: Editura Didactică și Pedagogică, R.A., 1999.

RUSU, Timotei / *Jurnal teologic* Vol 12, Nr 2 (2013): 113-130.

Tenney, C Merrill. ed. *The New International Dictionary of the Bible: Pictorial Edition*. Grand Rapids, Michigan: Regency Reference Library, Zondervan Publishing House, 1987. S.v.Theocracy

Young, J. Edward. *An Introduction to the Old Testament*. Grand Rapids, Michigan: Eerdmans Publishing Co., 1970.

Willis, T. John. *The World and Literature of the Old Testament*. Austin, Texas: Sweet Publishing Company, 1979.

Zuck, B. Roy. ed., *A Biblical Theology of the Old Testament*. Chicago: Moody Press, 1991.